

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Rayon/ Munițipiy

Yaşamak eri

Üretmāk kurumnarı:

Ürenicinin adı, soyadı

GAGAUZ DİLİ HEM LİTERATURASI

**BAKALAVRA İÇİN EKZAMEN
LİŤEY ÇEVİRİMİ**

Real profili

Aprilin 07, 2023

Tamannamak vakıdı – 180 minut

Lääzımnı tedariklär: *maavi renkli kalem.*

Ürenici için nasaatlar:

- Dikat oku herbir cümleyi, verilmiş işi tamanna.
- Kendibaşına işlä.

İi saatlan!

Toplam sayısı: _____

Real profili

Bu avşam kızlar çıkmışlar küüyün kenarına da bölük-bölük, maalä-maalä yakêrlar ateş – “kız sidänkaları”, türkü çalêrlar, atlêêlar ateşlär üstündän, neetleyip bişey...

Çocuklar atlı gezerlär ateştän ateşä, atlêêlar üstlerindän, deneyeräk gelin kavramaa, ama kızlar uygun sakınêrlar da kurtulêrlar. O kır bütün yanêr – bir yaban yortusu! Gülüş, şennik, şamata!

Tä gelerlär atlı kıvrak beygirlerindä Todur hem Arif. Etişip Zananın ateşinä, seläm vererlär, da Arif sorêr:

– Gökün en gözäl kızı burada yok mu? Günün oolu Todur aarêêr onu!

– Var! – baarêr kızlar. – Ama, ko o kendisi bulsun, angısıdır o! – da hepsi kızlar başlêêrlar atlamaa ateş üstündän, gülerlär, baarişêrlar.

Todur, hızlandırıp beygirini, atlêêr ateş üstündän, çemrek kavrêêr Zanayı da kaçêr gecä içinä...

Todur kaçêr kavranmış kızlan, nekadar beygiri kaçabilirsä. Zana da şen güler, kıl bıklanêr... Ama, kendinä gelip, susêr da sora birdän deer Todura, kolversin onu, o taa evlenmeyecek.

Todur yavaşttı beygiri. Zana hep söleer ileri:

“Bän isteerim evleneyim adetlerä görä – herbir kız lääzım büütsün üreendä gül, sevda gülü, yaşamak gülü, ki iliştirsin sora onnarı yärisinnän. Sora, evlenip, barabar büütsünnär gül üreklerindä ikisi dä – olsun ne baaşlamaa insana! Benim sä başçam da yok, bu gezmeklerdä büüdämedim taa o gülleri. Ne baaşlayacez biz insana? Bu adet çoktankı, Todur, da onu basmaa yok nasıl!

– Ama bän seni severim, Zana, da kolvermeyecäm, ne olursa olsun! – yangını deer Todur. – Bän seni kavradım ateştän! Bu da bir adet gagauzlarda taa da çoktan...

(D.Tanasoglu “Uzun kervan”)

Nr.	İtemnär	Ballar	
1.	<p>Verili soruŝlara cuvap verin.</p> <p>a) Nicä geirerler avŝamı kızlar? (1 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>b) Nesoy avşam için laf gider? (2 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>c) Neylän Arif yaraŝtırêr Zanayı? E, Toduru? (2 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 L 0 1 2 3 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2 3 L 0 1 2
2.	<p>a) Nicä Todur kavreêr Zanayı? (1 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>b) Nicä Zana kendini götürer kavramaktan sora? (1 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>c) Angı çoktankı adet için Todur söleer? (1 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 L 0 1 L 0 1	L 0 1 2 L 0 1 L 0 1
3.	<p>Eski adetä görä nicä evlenmäk geardı? Sayıklayarak hem dä kullanarak fikirleri tekstän, kendi bakışınızı açıklayın. (4 cümlä)</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

4.	Neçin Zana sayêr, ani adetlerâ basmaa yok nasıl? Nasıl siz düşünersiniz, neyâ terbieler bu fikir? Bakışımızı açıklayın. (4 cümlä)	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
5.	a) Verili teksttän üç artistik kolaylı çıkarın. Ne olduunu belli edin. b) Bir artistik kolaylınnan cümlä kurun.	L 0 1 2 3 L 0 1 2	L 0 1 2 3 L 0 1 2
6.	“Sora, evlenip, barabar büütsünnär gül üreklerindü ikisi dü – olsun ne baaşlamaa insana! ...” Bu deyimini maanasını açıklayın. (3 cümlä)	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
7.	Verili teksttän çıkarın: a) iki kendili adlık; b) bir adlık, neredä vokal dönmesi var hem bir işlik, neredä – konson dönmesi; c) iki katlı laf.	L 0 1 L 0 1 2 L 0 1	L 0 1 L 0 1 2 L 0 1

8.	<p>a) Aşaada yaratmadan alınma laflara getirin:</p> <p>a) sinonim b) antonim</p> <p>sevda - _____ avşam - _____</p> <p>kavrêêr - _____ susêr - _____</p> <p>barabar - _____ gelip - _____</p> <p>beygir - _____ çemrek - _____</p> <p>b) Bir antonim çiftinnän laf birleşmeleri düzün.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 L 0 1	L 0 1 2 3 4 L 0 1
9.	<p>Verili lafa fonetika analizini yapın: şennik</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
10.	<p>Verili lafin morfologiya analizini yapın: baaşlayacez</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
11.	<p>Yaratmanın ilk cümlesindän bir işliktän laf birleşmesi çıkarın. Ona doludan sintaksis analizini yapın.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
12.	<p>Çizili cümleyi çıkarın da ona sintaksis analizini yapın.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7

13.	<p>“Sevdanın üzü gözül...” temasına görä (15-20 cümlä) kendi fikrinizi açıklayın. Fikrinizi açıklamaa deyni, aşadaki planı hesaba alın:</p> <p>I. Temayı (konuyu) açıklayın. Cuvabın içindekilii hem temanın (konunun) baalantısı olsun.</p> <p>II. Fikrinizi argumentläyin, dil zebilliini hem dilin komunikativ kalitesini koruyun (logikayca, annamaklı, demekli, fikirli).</p> <p>III. Dolu hem dooru literatūra dilinin normalarını kullanın. Temayı (konuyu) açıklayarkan, läüzümni materialı kullanın.</p> <p>IV. Derindän kendi bakışınızı, pozitiyanızı, kişiliinizi gösterin.</p>	L	L
		0	0
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
		L	L
		0	0
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
		8	8
		L	L
		0	0
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
6	6		
7	7		
8	8		
L	L		
0	0		
2	2		
3	3		
4	4		
5	5		
6	6		

14.	Todurun adından Zanaya duuma gnnn bir kutlamak yazn (<i>danmak forması, dilemk teksti, kimdn</i>).	L	L
		0	0
	Aadaki istedikleri hesaba alın:	1	1
	I. Janrann strukturasnı koruyun.	2	2
	II. Situaiyayı dooru kullann.	3	3
	III. Dilin stilistikasnı, gramatika kurallarnı koruyun.		
	_____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____	3	3
	_____	4	4
	_____	5	5
	_____		
	_____	L	L
	_____	0	0
	_____	1	1
	_____	2	2
	_____		
	_____		
	_____		
	_____		
	_____		